

UNIVERSITETI I EVROPËS JUGLINDORE
УНИВЕРЗИТЕТ НА ЈУГОИСТОЧНА ЕВРОПА
SOUTH EAST EUROPEAN UNIVERSITY

Study program **Правни студии (2017/2018)**

Факултет	Правен
Циклус на студии	Прв циклус (Додипломски)
ЕКТС	180 / 240
Архивски број на акредитација [180]	03-612/17
Постигната титула	Дипломиран по право
Архивски број на акредитација [240]	03-1619/18 (10.11.2017)
Постигната титула	Дипломиран правник
Решение за почеток со работа	03-1619/18 (10.11.2017)
Датум на акредитација	21.03.2017

Опис на програмата

Студиската програма по правни студии има за цел:

- Да ги оствари потребите на сите оние кои мислат да ја продолжат својата кариера во полето на правните науки.
  - Да понуди редица модули кои ќе ја опфаќаат основата на правните сознанија за приближување кон професиите кои се поврзани со сферата на правото.
  - Да обезбеди цврсти сознанија и систематски знаења за институциите и основите на позитивното право на Р.Македонија.
  - Да обезбеди основни сознанија на концепциите и основните принципи на позитивното право на Р.М. и начинот на неговото функционирање во меѓународен контекст.
  - Да понуди можност за предавања од страна на меѓународниот академски визитинг кадар.
  - Да развие свесна критика на правото во споредбено, историски, општествено-економски и политички контексти и да им долови на студентите редица различни теоретски концепти поврзани со правните студии.
  - Да им овозможи на студентите да престојуваат и да студираат надвор од земјава во рамките на програмите за размена на студенти.
  - Да им понуди редица опции кои ќе им овозможат на студентите да студираат специфични полиња на правото.
  - Да им овозможи на студентите да бидат дел од истражувачка дејност во рамките на нивните студии.
  - Да понуди можност за развој на лични способности, комуникација, истражувања и други значајни способности потребни за вработување на дипломирани правници во институциите со кои веќе претходно имаат воспоставено контакти преку Центарот за кариера при УЈИЕ.
  - Да се потенцира повеќејазичната настава и да се промовира меѓуетничкиот и меѓукултурниот дијалог.
- Според стекнатите знаења и вештини од оваа додипломска програма на Правниот факултет, дипломираните студенти ќе бидат во можност да ги идентификуваат правните прашања кои треба да се истражуваат, да ги употребуваат на ефикасен начин примарните и секундарните извори на правото, да ја истражуваат правната наука, да ги вреднуваат на критички начин правните прашања како од аспект на доктрината така и од општествено-економски аспект.

Кариера

Дипломата на Правниот факултет е призната во РМ и надвор од неа.

Дипломата на Правниот факултет, на студентите им овозможува пристап до државните органи, посебно до правосудните органи, како: судови, јавни обвинителства, адвокатура, нотаријат, извршителство, итн. Правниот факултет има склучено спогодби за соработка со Академијата за обука на судии и јавни обвинители како и со Адвокатската комора на РМ.

На студентите чија амбиција е да се занимават со научна работа, Правниот факултет на УЈИЕ, им овозможува продолжување на нивните магистерски и докторски студии.

Резултати од учењето

Знаење и разбирање

- Има основни знаења од правната наука и начинот на кој се создава правото, се развива и се менува вклучувајќи ги и изворите и институциите на правото во нивниот поширок контекст,
- Има солидни знаења од најважните гранки на правото како: Уставно и управно право, граѓанско право, трудово право, кривично право, граѓанска и кривична процесна постапка, како и меѓународно јавно и приватно право;
- Има знаења за структурата, содржината и функционирањето на правниот систем на Република Македонија и неговиот однос со меѓународното и европското право;
- Го познава општествено-економскиот и историскиот контекст во кој дејствуваат правните норми.

Примена на знаењето и разбирањето

- Ги идентификува и применува основните начела и правила во областите како: Уставно и управно право, граѓанско право, трудово право, кривично право, граѓанска и кривична процесна постапка, и меѓународно јавно и приватно право;
- Ги идентификува правните проблеми кои може да се појавуваат во различни фактички ситуации и предлага решение за нив;
- Употребува научни методи за да создава еден истражувачки труд во повеќе гранки на правото.

Способност за проценка

- Ги идентификува и применува основните начела и правила во областите како: Уставно и управно право, граѓанско право, трудово право, кривично право, граѓанска и кривична процесна постапка, и меѓународно јавно и приватно право;
- Ги идентификува правните проблеми кои може да се појавуваат во различни фактички ситуации и предлага решение за нив;
- Употребува научни методи за да создава еден истражувачки труд во повеќе гранки на правото.

Комуникациски вештини

- Комуницира ефективно усно и писмено со јавни и приватни субјекти;
- Пишува и редактира на основно ниво документи со правен карактер како: барање, жалба, договор, тестамент, тужба и др.;
- Презема иницијатива и одговорност за индивидуални и групни активности преку кои се спроведува ефективно учество во правничката професија.

Вештини на учење

- Презема иницијатива и одговорност за да ги идентификува и спроведува потребите на учење во најважните гранки на правото;
- Развива систем на учење кој вклучува идентификување, класифицирање, синтетизирање и користи различни извори;
- Има вештини да ја користи библиотеката за да се здобие со правни знаења;
- Ги користи компјутерските вештини за да се здобие со правни знаења;

Листа на предмети

Семестар 1

- [CLE-104] [6.0 ECTS] **Историја на правото**
- [CLE-101] [6.0 ECTS] **Вовед во правото**
- [CLE-403] [6.0 ECTS] **Право на ЕУ**
- [3.0 ECTS] **Изборен предмет - Албански/Македонски јазик**
- [3.0 ECTS] **Изборен предмет - Англиски јазик**
- [6.0 ECTS] **Слободен изборен предмет**

Семестар 2

- [CLE-201] [6.0 ECTS] **Уставно право**
- [CLE2020] [6.0 ECTS] **Граѓанско право**
- [CLE1020] [6.0 ECTS] **Римско право**
- [6.0 ECTS] **Слободен изборен предмет**
- [3.0 ECTS] **Изборен предмет - Англиски јазик**
- [3.0 ECTS] **Изборен предмет - Албански/Македонски јазик**

Семестар 3

- [CLE2030] [6.0 ECTS] **Управно право**
- [CLE025] [6.0 ECTS] **Стварно право**
- [CLE-303] [6.0 ECTS] **Семејно и наследно право**
- [6.0 ECTS] **Изборен предмет - Англиски јазик за специфични цели 1**
- [6.0 ECTS] **Слободен изборен предмет**

Семестар 4

- [CLE-401] [6.0 ECTS] **Кривично право**
- [CLE-404] [6.0 ECTS] **Меѓународно јавно право**
- [CLE-402] [6.0 ECTS] **Облигационо право**
- [6.0 ECTS] **Изборен предмет**
- [6.0 ECTS] **Изборен предмет - Англиски јазик за специфични цели 2**

Семестар 5

- [CLE-501] [6.0 ECTS] **Меѓународно кривично право**
- [CLE-302] [6.0 ECTS] **Трговско право**
- [CLE-503] [6.0 ECTS] **Кривично процесно право**
- [6.0 ECTS] **Изборен предмет**
- [6.0 ECTS] **Изборен предмет**

Семестар 6

- [CLE6010] [6.0 ECTS] **Меѓународно приватно право**
- [CLE6030] [6.0 ECTS] **Граѓанско процесно право**
- [CLE4030] [6.0 ECTS] **Трудово и право на социјално осигурување**
- [6.0 ECTS] **Изборен предмет**
- [6.0 ECTS] **Изборен предмет**

Семестар 7

- [CLE-701] [6.0 ECTS] **Семејно и наследно право - применета програма**
- [CLE-702] [6.0 ECTS] **Кривично право - применета програма**
- [CLE-703] [6.0 ECTS] **Управно право - применета програма**
- [6.0 ECTS] **Слободен изборен предмет**
- [6.0 ECTS] **Изборен предмет**

Семестар 8

- [CLE-801] [6.0 ECTS] **Граѓанско процесно право - применета програма**

- [CLE-802] [6.0 ECTS] **Финансиско право**
- [CLE-803] [6.0 ECTS] **Филозофија на право**
- [LAW-804] [6.0 ECTS] **Дипломска работа**
- [6.0 ECTS] **Изборен предмет**

Description of courses

Задолжителни предмети

- **Историја на правото**

Овој предмет има за цел: - Да се запознаат студентите со историскиот развој на правото и на државата, како и со главните правно-општествени институции. - Да стекнат знаења во врска со историскиот развој на правното мислење на начинот на кој студентите можат да го разберат правното мислење во минатото и сега. - Студентите да бидат во состојба да ги разликуваат општествено-правните формации во минатото и да ја разберат нивната еволуција. - Студентите да се запознаат со историскиот развој на посебните делови на позитивното право (граѓанско, кривично, управно, семејно и наследно право итн.) - Студентите да бидат во состојба да ги разберат логиката на функционирањето на државата и правото кај античките цивилизации и во средниот век, но и да креираат идеи поврзувајќи ги со современото време.

- **Вовед во правото**

- Стекнување основни сознанија за државата и правото. - Оспособување на студентите за теоретското вообличување на разните облици на државата. - Критички осврт за правото како општествена појава. - Поттикнување на аналитичкиот осврт кај студентите за проблемите со кои денес се соочува државата и правото во услови на глобализација и во рамките на евроатлантските интеграции. - На крајот од предметот студентите ќе бидат во можност да ги разликуваат основните облици на државата и правото. - Да ги објаснуваат основните поими за државата и правото и нивно поврзување со практичниот живот. - Да ги стекнат основните, воведните и општите спознанија за државата и правото кои ќе им бидат неопходни за натамошните студии во рамките на правните науки.

- **Право на ЕУ**

По завршувањето на овој предмет се очекува студентите да ги познаваат суштината и опсегот на правото на ЕУ, да имаат целосен увид во организациско-правната структура на ЕУ согласно со промените наведени со Лисабонскиот договор; да умеат да вршат правилно толкување и примена на одредбите од актите на ЕУ што самото по себе би му овозможило понатамошно продлабочено изучување на посспецијализираните правни дисциплини кои го третираат правото на Унијата.

- **Уставно право**

Цели на предметната програма: - Стекнување сознанија за поимите, појавите и за институтите на уставното право како и за државните институции во РМ, вклучувајќи ги тука и разните теоретски ставови за нив. - Стекнување конкретни сознанија за уставното право како наука и правна гранка, вклучувајќи ги тука и споредбената анализа на состојбата и перспективите во регионални и европски рамки. - Преку овој модул студентите ќе се оспособат за основните теоретски и практични сознанија за организацијата на државната власт во РМ како и за слободите и правата на човекот и граѓанинот. Поттикнување на критичкото мислење кај студентите за основните проблеми на уставното уредување во РМ и во рамките на ЕУ, при што ќе се води сметка за профилот на европскиот правник кој во иднина како стручњак ќе треба да го толкува и да го применува европското уставно право како на национално така и на европско рамниште. - Во рамките на план-програмата ќе се обработува уставната материја од споредбен и од национален аспект, поради тоа што во услови на глобализација, уставното право не може да се разбере, ако се разгледува исклучиво во национални рамки. - План-програмата исто така во себе ќе ги опфати: новиот Деловник на Собранието на РМ кој има клучна улога за развојот на парламентарната демократија во РМ, новите закони со кои се уредуваат уставна материја, како што се: законите од областа на: судството, локалната самоуправа, изборниот систем, цивилното општество, одбраната, надворешната политика итн. - Покрај оваа нормативна компонента, план-програмата ќе ја обработи и Практиката на централните органи на државната власт во РМ, и тоа; Собранието, Владата, Уставниот суд, Врховниот суд, која има голема улога за уставното право како наука. - Исто така ќе бидат опфатени уставните амандмани од 2001 година кои имаат големо влијание врз мнозинската демократија во РМ како и врз темелните вредности на уставниот поредок на РМ како и уставните амандмани од 2005 година во врска со судските реформи во РМ. - На крајот на предметот, студентите ќе бидат во можност да ги направат основните и супстанцијалните разлики меѓу уставните институции, нивната меѓусебна поврзаност и нивното практично функционирање. - Да ги направат потребните теоретски и практични разлики на поимите,

појавите и на институтите на уставното право. - Да ги објаснуваат и да ги анализираат разните процеси во рамките на уставниот систем и поредок на РМ во сите аспекти од уставниот живот на земјава, значи на човекот, граѓанинот, државата и на етничките заедници.

- **Граѓанско право**

Целта на наставниот предмет Граѓанско право е студентите да стекнат основни знаења од оваа област. По завршувањето на семестарот од студентите се очекува да имаат стекнато познавања во однос на поимот и предметот на граѓанското право, за субјектите, за начелата на граѓанското право, за изворите, за правната и деловната способност, за граѓанско правниот однос, за правните дела итн. Се очекува кај студентите да се развива совеста во врска со овие институти и со вештините за критички пристап кон законот и законската аргументација во областа на граѓанското право.

- **Римско право**

Цели на предметната програма: -Да им претстават на студентите податоци за процесот на создавањето, развојот и промените на институциите и нормите на римското право под влијанието на разни историски околности. -Да се запознаат студентите со улогата на римското право како обединувачка сила во европската правна традиција. -Да им се даде можност на студентите да ги совладаат основите од римската правна терминологија. -Да се прикаже историјата на римската правна мисла од нејзините почетоци во републиканскиот период во Рим. -Да се објасни историската важност на перцепирањето на римското право во континентална Европа.

- **Управно право**

Во рамките на предметот се изучуваат административното материјално и процесното право. Предмет на изучување се принципите на организација, работа и делокруг на административните органи, основните дејности што ја сочинуваат управната функција, актите на административните органи и односот меѓу граѓаните и администрацијата. Целите на предметната програма се состојат во тоа студентите: -Да ги дефинираат и да ги разберат поимите администрација и административна функција. -Да ја препознаат и да ја анализираат правната регулатива со која се уредуваат организацијата и функционирањето на јавната администрација во РМ. -Да ги согледаат основните дејности на административната функција. -Да направат разграничување меѓу видовите акти на администрацијата и да ги совладаат првите чекори на создавање такви акти. -Да ги изучат видовите административен надзор. -Да ги спознаат механизмите на контрола над администрацијата и нејзината одговорност пред другите државни органи, но и пред своите клиенти-корисници на нејзините услуги. -Да стекнуваат способности и вештини за идно вработување во органите на администрацијата на РМ, невладините организации, установите и сите институции во кои се решаваат предмети од административно-правна природа.

- **Стварно право**

Целта на наставниот предмет Стварно право е студентите да стекнат основни знаења од оваа област. По завршувањето на семестарот од студентите се очекува да имаат стекнато познавања во однос на поимот и предметот на Стварното право, за субјектите, за начелата на стварното право, за владението, за правото на сопственост, правото на службеност, правото на залог, за реалните товари, за јавните книги итн. Се очекува кај студентите да се развива совеста во врска со овие институти и вештините за критички пристап кон законот и законската аргументација во областа на стварното право.

- **Семејно и наследно право**

Во рамките на предметот се изучуваат семејно-правните односи, брачното право и родителското право. По краткиот историски осврт за видовите семејства низ историјата, предметот се фокусира на современи теми, односно на состојбата во Р. Македонија во однос на овие односи. По завршувањето на предавањата по овој предмет од студентите се очекува да стекнат познавање за: поимот и предмет на семејното право од национален и меѓународен аспект; изворите на семејните и брачните односи; услови за склучување брак и нивните форми во случајот кога брачните другари се државјани на РМ, или во случај кога едниот од брачните другари има странско државјанство; за посвојување и старателство од национален и меѓународен аспект. Од наследното право, студентите го изучуваат правното регулирање на преминување на имотот на поединецот врз другите лица во случај на неговата смрт. Особено, се изучуваат правните основи на наследување, наследните редови според правото на РМ, нужниот дел на наследување и нужните наследници, тестаменталното наследување, можноста на создавање тестамент и видовите тестамент, условите за полноважност на тестаментот, моментот на преминување на имотот од оставителот на наследниците, поимот на легат итн.

- **Кривично право**

Целта на наставниот предмет е студентите да стекнат основни познавања од областа на казненото право. По успешното завршување на предметот од студентите се очекува да имаат стекнато солидни знаења во однос на темите кои се однесуваат на казненото право и на казнениот закон; на казненото дело и казнената одговорност на сторителот и во однос на казната и другите правни последици на казненото дело. По завршувањето на предметот од студентите се очекува да бидат во можност аргументирано да ги дискутираат изучените поими; да се оспособени за суштинско истражување во однос на овие поими и да ја проценуваат меродавноста и исправноста на релевантните судски одлуки.

- **Меѓународно јавно право**

Цели на предметната програма е студентите да се запознаат со основните поими на меѓународното јавно право, со формирањето на оваа научна дисциплина, нејзиниот развој и клучните аспекти.

- **Облигационо право**

Цели на предметната програма: Преку овој предмет студентите ќе стекнат сознанија за основите на облигационото право и за посебните видови облигациони односи и знаења што им се потребни во однос на субјективните граѓански права. Во областа на општото учење за облигационите односи студентите треба да стекнат вештини на примена на општите институти на облигационото право кај посебните видови облигациони односи. Студентите би требало да стекнат вештини за преговарање, склучување и за реализирање на посебните видови облигациони договори и знаења за механизмите на решавање на споровите околу исполнувањето на обврските на должникот. Во областа на оштетното право, студентите треба да стекнат знаења во поглед на установување штета и нејзино спроведување. Исто така студентите ќе стекнат сознанија и за другите видови облигациони односи (стекнување без основ, рабоводство без налог и еднострани изјави на волја).

- **Меѓународно кривично право**

Целта на наставниот предмет е студентите да стекнат основни знаења од областа на меѓународното казнено право. По успешното завршување на предметот од студентите се очекува да имаат стекнато солидни познавања во однос на поимот и предметот на МКП, нормите во МКП, репресиваната власт и јуридикцијата на државите, екстрадицијата, азилот, трансферот на казнената постапка, казнено-правната помош и соработка, меѓународниот корпус на човекови права и јуридикцијата на меѓународните казнени инстанции. По завршувањето на предметот од студентите се очекува да бидат во можност аргументирано да ги дискутираат изучените поими; да се оспособени за нивно суштинско истражување; да ја проценуваат меродавноста и исправноста на релевантните меѓународни судски одлуки.

- **Трговско право**

Целта на наставниот предмет е студентите да стекнат основни знаења од областа на трговското право. Во таа насока студентите се запознаваат со правните правила за: извршување некоја деловна дејност, начинот на организирање на деловните субјекти, условите за основање и упис на деловните субјекти и на трговецот поединец како и за начините на престанување на деловните субјекти; начините за основање некој деловно-правен однос, условите за настанување на тие односи, ефектите и последиците; работата со хартиите од вредност; начините за заштитување на правата на индустриска сопственост, начините на заштитување на деловните субјекти од нелојална конкуренција; начините на заштитување на потрошувачите и др.

- **Кривично процесно право**

Целта на предметот Кривично процесно право е студентите да се запознаат со кривично-процесните одредби со кои законски се регулира активноста на процедуралните органи и на другите процедурални учесници и да се оспособат за нивна правна апликација во практиката.

- **Меѓународно приватно право**

Преку овој предмет студентите ќе се стекнат со основни познавања за: - именувањето на предметот (зошто се именува меѓународно право, а зашто приватно право); разграничувањето на граѓанско – правните односи од граѓанско – правните со странски елемент; - изворите на правото кои треба да се применат за регулирање на граѓанско – правните односи со странски елемент (национални и меѓународни); - начинот на уредување на граѓанско-правните односи со странски елемент (директниот и индиректниот (колизионот) начин на уредување кој е карактеристичен само за МПП) - општите и заедничките елементи на формирање и примена на МПП, фактите преку кои се појавува странскиот елемент (фактите на идентификување), точките на врзување како и институти преку кои се избегува примената на обично меродавно право во МПП.

- **Граѓанско процесно право**

Целта на наставниот предмет е студентите да стекнат солидни знаења од областа на граѓанското процесно право. По успешното завршување на предметот од студентите се очекува да имаат стекнато солидни познавања во однос на: основните карактеристики на парничната постапка; начелата на парничната постапка; субјектите на парничната постапка; парничните дејствија и установи; текот на постапката; посебните парнични постапки; вонпарничното право; извршната постапка. По завршувањето на предметот од студентите се очекува да бидат во можност аргументирано да ги дискутираат изучените поими; да се оспособени за суштинско истражување за нив; да ги проценуваат меродавноста и исправноста на релевантните судски одлуки.

- **Трудово и право на социјално осигурување**

Изучувањето на предметот Трудово право и право на социјално осигурување на студентите ќе им овозможи: - Да се запознаат со прашања и проблеми кои се составен дел на трудовото право, тргнувајќи од фундаменталната премиса дека секој од нас еден ден ќе заснова работен однос и токму поради тоа познавањата на правата за работниот однос претставуваат и прашања на борба за поквалитетен живот. - Да се запознаат со различните аспекти на остварувањето на правата, обврските и одговорностите од работниот однос како и со правните институции од областа на трудот. - Да ги проучуваат работните односи во практиката преку постапката на вработување, склучување на договор за вработување, остварување и заштита на правата за работен однос кај работодавачот и надлежните органи, постапката за одговорност на вработените, престанување на работниот однос, односно престанување на важноста на договорот за вработување. - Да изработат конкретни акти во врска со сите институти кои се опфатени со позитивната законска регулатива од областа на работните односи во Р. Македонија. - Да се овозможат разни форми и облици на партиципација на студентите и да се инкорпорира можност за освојување на што е можно поголем број од поените предвидени за активност.

- **Семејно и наследно право - применета програма**

Со изучување на предметот Семејно и наследно право - применета програма се очекува студентите од Правниот факултет да стекнат подлабочени знаења за национално и меѓународно правно регулирање на односите во семејството, како и за современите наследно-правни системи во Европа како и наследното право во Република Македонија. Во однос на семејното право, студентите преку изучување на овој дел ќе ги фокусираат своите знаења во современите облици на семејните односи, меѓународното регулирање на овие односи како и современото правно регулирање на биомедицинско оплодување, новите механизми за алтернативно решавање на семејно-правните спорови - семејна медијација. Во делот на семејно процесно право, посебено внимание ќе се даде и на практичната настава преку следење на симулираните судски сеанси. Во делот на наследното право, студентите ќе стекнат знаења за најзначајните карактеристики на наследно-правните системи во Европа и во другите држави во светот, со посебен осврт на наследувањето и наследното право во Република Македонија. Студентите ќе имаат прилика да се запознаат и со процедурата на преминување на наследувањето врз наследниците, со техниката на извршување на распоредба на оставнина преку наследните редови. Од овој предмет се очекува студентите на научат како да ги толкуваат одредбите на Законот за наследување на РМ. Предметот Семејно и наследно право - применета програма ќе има за цел да ја поттикне научноистражувачката работа на студентите преку конкретни задачи за кои студентите ќе се подготвуваат за секое следно предавање, со цел поттикнување на нивната креативност и желба за истражување за овие две главни граѓанско-правни гранки во правниот поредок на Република Македонија.

- **Кривично право - применета програма**

Основа за изведување на наставата по овој предмет се програмите на предметите Казнено право - општ дел и Казнено право - посебен дел коишто се изучуваат во четвртиот и во шестиот семестар. При изведувањето на наставата по овој предмет, наместо традиционалниот екс катедра метод, се применува т.н. клинички метод. Имено, на часовите по овој предмет прво се анализираат неколку репрезентативни пресудени предмети од судската практика (најчесто пресуди на Врховниот суд на РМ, но и на другите, пониските судови), сврзани со некој институт од општиот дел на КЗ или, пак, со некое конкретно кривично дело од посебниот дел. Потоа, следува решавање на повеќе примери - задачи, со што студентите вежбаат подведување (квалификација) на една фактичка состојба (случај) под определена кривичноправна норма. Исто така, студентите, под раководство на предметните наставници, симулираат случаи и работат со вистински клиенти на кои Факултетот, под определени услови, им дава бесплатна правна помош.

- **Управно право - применета програма**

Оспособување на студентите: - Да ги дефинираат и да ги разберат поимите администрација и административна функција. - Да ја препознаат и да ја анализираат правната регулатива со која се уредуваат

организацијата и функционирањето на јавната администрација во РМ. - Да ги согледаат основните дејности на административната функција. - Да направат разграничување меѓу видовите акти на администрацијата и да ги совладаат првите чекори на создавање такви акти. - Да ги изучат видовите административен надзор. - Да ги спознаат механизмите на контрола над администрацијата и нејзината одговорност пред другите државни органи, но и пред своите клиенти-корисници на нејзините услуги. - За идно вработување во органите на администрацијата на РМ, невладините организации, установи и сите институции во кои се решаваат предмети од административно правна природа.

- **Граѓанско процесно право - применета програма**

Целта на изучување на наставниот предмет е студентите да стекнат солидни знаења од областа на граѓанското процесно право, односно парничното, вонпарничното и извршното право. Предметната програма Граѓанско процесно право – применета програма е содржински компонирана така што ги опфаќа практичните аспекти на составните делови на граѓанското процесно право. Во тие рамки, студентите добиваат можност усвоените теоретски знаења од односната дисциплина да ги применат во практиката.

- **Финансиско право**

Целта на предметот е да им се овозможа на студентите да стекнуваат основни знаења од областа на финансиското право, односно од финансиско правните односи (од содржински и формално правен аспект).

- **Филозофија на право**

Со изучувањето на предметот Филозофија на правото студентите: - Ќе стекнат солидно знаење за односот на правна филозофија со другите правни дисциплини и со општествените науки. - Ќе добијат неопходни знаења за критичка анализа на пристапите кон правото и за идентификување на филозофските проблеми кои произлегуваат од анализата на правните прописи. - Ќе бидат во можност да ги опишуваат видовите концепти во врска со проблеми како важење на законот, онтолошки статус на правото, односот меѓу правото и другите нормативни системи (моралот, религијата итн) во нивниот историски развој.

Изборни предмети

- **Македонски јазик за професионални цели 1**

По завршувањето на предметот Македонски јазик за професионални цели 1 од студентите се очекува да ги продлабочат и да ги зајакнат своите способности за напредно писмено и усно изразување на македонски јазик во контекст на различните професионални опкружувања. Студентите ќе бидат оспособени да читаат, пишуваат и да разбираат различни видови професионални и официјални текстови на македонски јазик. Исто така, ќе стекнат знаења и вештини за општата терминологија од областа на правото, бизнисот и економијата, администрацијата, компјутерските науки, јазикот и комуникацијата и ќе можат да ја употребуваат во рамките на своите идни професии. Освен тоа, од студентите се очекува да станат поавтономни во изучувањето на јазикот и ќе бидат во можност да размислуваат критички на различни теми, како и да стекнат способност за напредна писмена и усна комуникација на македонски јазик во една мултијазична и мултикултурна средина.

- **Македонски јазик за професионални цели 2**

По завршувањето на предметот Македонски јазик за професионални цели 2 од студентите се очекува да ги утврдат и да ги зголемат своите способности за напредно писмено и усно изразување на македонски јазик во контекст на нивните идни професии. Студентите ќе бидат оспособени да читаат, пишуваат и да разбираат различни видови професионални и специјализирани текстови на македонски јазик, да ги анализираат и да коментираат за нив како и да состават своја професионална биографија на македонски јазик (CV). Исто така ќе ги зголемат и ќе ги прошират и своите познавања на стручната и научната терминологија од областа на правото, бизнисот и економијата, администрацијата, компјутерските науки, јазикот и комуникацијата и ќе можат да ја користат во симулација на автентични ситуации од нивното професионално опкружување, како и во дебати и при размена на мислења поврзани со различни аспекти на овие професии.

- **Македонски јазик за почетници 1**

Програмата за предметот Македонски јазик за почетници 1 опфаќа: читање, пишување, слушање и зборување. Преку посебни вежби и предавања се овозможува запознавање со основната комуникација на македонскиот јазик, т.е. запознавање, поздравување, претставување, збогатување на зборовниот фонд и пишување и разбирање кратки текстови. При создавањето на програмата се води сметка студентите стекнатите знаења да можат да ги применуваат и понатаму. Материјалот се обработува по принципот на комбинирани предавања и вежби, како и континуирани задачи, преку кои студентите активно се вклучени за

време на часот и учествуваат со свои прашања и предлози во креирањето на часот.

- **Македонски јазик за почетници 2**

Програмата за предметот Македонски јазик за почетници 2 опфаќа: читање, пишување, слушање и зборување. Во рамките на овој предмет е опфатено следново: секојдневни обврски, планирање активности за наредниот период, опис на лица, места и на предмети. При создавањето на програмата се води сметка студентите стекнатите знаења да можат да ги применуваат и понатаму.

- **Албански јазик за почетници 1**

Целта на предметот Албански јазик за почетници 1, 2 е студентите кои немаат елементарни знаења од албанскиот јазик да се запознаат со карактеристиките на овој јазик, да стекнат знаења за јазичната структура на албанскиот јазик, да ги прошират и да ги применат своите знаења во секојдневни ситуации, со помош на кои истовремено ќе стекнат знаења за јазичната структура на албанскиот јазик, ќе совладаат скромен фонд од различни лексико-граматички категории кои ќе им овозможат едноставни конверзации. Иако станува збор за второ ниво на предметот за почетници, замислено е да биде флексибилен и да се прилагоди кон можностите и кон интересот на студентите.

- **Албански јазик за почетници 2**

Целта на предметот Албански јазик за почетници 1, 2 е студентите кои немаат елементарни знаења од албанскиот јазик да се запознаат со карактеристиките на овој јазик, да стекнат знаења за јазичната структура на албанскиот јазик, да ги прошират и да ги применат своите знаења во секојдневни ситуации, со помош на кои истовремено ќе стекнат знаења за јазичната структура на албанскиот јазик, ќе совладаат скромен фонд од различни лексико-граматички категории кои ќе им овозможат едноставни конверзации. Иако станува збор за второ ниво на предметот за почетници, замислено е да биде флексибилен и да се прилагоди кон можностите и кон интересот на студентите.

- **Англиски јазик за општа и професионална комуникација 1**

По завршување на секое ниво на овој предмет, кое се одредува според тест на почетокот на семестарот/годината, од студентите се очекува да бидат на различно ниво според Европската јазична рамка и да можат да разберат и да користат различни фрази и изрази за нивни потреби, како што се: прашања и одговори за себе и семејството, понатаму за: својот живот, слободното време, финансиите, универзитетските дипломи, работни вештини, својот личен напредок, својата идна професија и сл, да учествуваат во дијалози и дебати и да пишуваат праграфи или есеи на теми кои ги обработувале.

- **Англиски јазик за општа и професионална комуникација 2**

По завршување на секое ниво на овој предмет, кое се одредува според тест на почетокот на семестарот/годината, од студентите се очекува да бидат на различно ниво според Европската јазична рамка и да можат да разберат и да користат различни фрази и изрази за нивни потреби, како што се: прашања и одговори за себе и семејството, понатаму за: својот живот, слободното време, финансиите, универзитетските дипломи, работни вештини, својот личен напредок, својата идна професија и сл, да учествуваат во дијалози и дебати и да пишуваат праграфи или есеи на теми кои ги обработувале.

- **Англиски јазик за општа и професионална комуникација 3**

По завршување на секое ниво на овој предмет, кое се одредува според тест на почетокот на семестарот/годината, од студентите се очекува да бидат на различно ниво според Европската јазична рамка и да можат да разберат и да користат различни фрази и изрази за нивни потреби, како што се: прашања и одговори за себе и семејството, понатаму за: својот живот, слободното време, финансиите, универзитетските дипломи, работни вештини, својот личен напредок, својата идна професија и сл, да учествуваат во дијалози и дебати и да пишуваат праграфи или есеи на теми кои ги обработувале.

- **Англиски јазик за општа и професионална комуникација 4**

По завршување на секое ниво на овој предмет, кое се одредува според тест на почетокот на семестарот/годината, од студентите се очекува да бидат на различно ниво според Европската јазична рамка и да можат да разберат и да користат различни фрази и изрази за нивни потреби, како што се: прашања и одговори за себе и семејството, понатаму за: својот живот, слободното време, финансиите, универзитетските дипломи, работни вештини, својот личен напредок, својата идна професија и сл, да учествуваат во дијалози и дебати и да пишуваат праграфи или есеи на теми кои ги обработувале.

- **Англиски јазик 5**

Англиски за академски намени е предмет со времетраење од еден семестар. Целите на предметот се да се

овозможи на студентите да стекнат вештини кои го потпомагаат учењето на англискиот јазик и напредување во академска средина. Бројот на часови е 30 (или 100 минути еднаш неделно). Предметот треба да ги оспособи студентите да ги употребуваат овие јазични вештини или вештини за учење не само во контекст на учење јазик туку и во контекст на настава на стручните предмети. Предметот вклучува вештини на усно презентирање, аргументирање, пишување, оценето во специфични задачи. Како резултат, по завршувањето, студентите треба да бидат способни усно да презентираат, да учествуваат во дебати и форуми за дискусија, да го образложат своето мислење со аргументи и да им дадат конструктивна повратна информација на соучениците. Понатаму, студентите треба да се способни да слушаат и да читаат и да ги разберат суштината и деталите, и успешно да напишат параграф и есеј во кој го аргументираат своето мислење. Треба да можат да се вклучат во конверзација, дискусија и да ги изнесат своите ставови и мислења, да ги организираат своите идеи и успешно да напишат параграф и есеј во кои образложуваат проблем и предлагаат решение, вршат споредби и контрастираат. Тие треба да се во состојба да користат речник и да го разбираат значењето на скратениците и симболите, да презентираат на дадена тема, да идентификуваат главни идеи и детали во текст, цели и пораки на текст, како и начини на организирање текст и да ги применат во пишување.

- **Англиски јазик 6**

Англиски за академски намени е предмет со времетраење од еден семестар. Целите на предметот се да се овозможи на студентите да стекнат вештини кои го потпомагаат учењето на англискиот јазик и напредување во академска средина. Бројот на часови е 30 (или 100 минути еднаш неделно). Предметот треба да ги оспособи студентите да ги употребуваат овие јазични вештини или вештини за учење не само во контекст на учење јазик туку и во контекст на настава на стручните предмети. Предметот вклучува вештини на усно презентирање, аргументирање, пишување, оценето во специфични задачи. Како резултат, по завршувањето, студентите треба да бидат способни усно да презентираат, да учествуваат во дебати и форуми за дискусија, да го образложат своето мислење со аргументи и да им дадат конструктивна повратна информација на соучениците. Понатаму, студентите треба да се способни да слушаат и да читаат и да ги разберат суштината и деталите, и успешно да напишат параграф и есеј во кој го аргументираат своето мислење. Треба да можат да се вклучат во конверзација, дискусија и да ги изнесат своите ставови и мислења, да ги организираат своите идеи и успешно да напишат параграф и есеј во кои образложуваат проблем и предлагаат решение, вршат споредби и контрастираат. Тие треба да се во состојба да користат речник и да го разбираат значењето на скратениците и симболите, да презентираат на дадена тема, да идентификуваат главни идеи и детали во текст, цели и пораки на текст, како и начини на организирање текст и да ги применат во пишување.

- **Јавно говорење**

По завршувањето на овој предмет студентите ќе стекнат знаења за процесот на комуникација, етичките одговорности на јавниот говорник, како и за различните модели на информативни и убедливи говори. Освен тоа, студентите ќе стекнат и вештини за: подготовка и доставување различни видови говори, анализа на публиката, истражување на говорни теми, подготовка на говори итн. По завршувањето на предметот Јавно говорење студентите ќе бидат во можност да размислуваат критички преку конструктивна самокритика и преку критика за говорите на другите.

- **Дебата и презентациони вештини**

Преку овој предмет студентите: Ќе стекнат вештини за ефективно дискутирање и аргументирање и со доверба пред публика. Ќе градат, ќе развиваат и ќе вежбаат презентирање на аргументи на различни начини, вклучувајќи индивидуална работа, работа во парови и групна презентација. Ќе научат да користат реторика на убедување со цел да изнајдат логични аргументи за поткрепа на одредена позиција поврзана со актуелни теми. Ќе се запознаат подетално со процесите на формално дебатирање, односно со британскиот парламентарен стил на дебатирање.;

- **Меѓукултурни студии**

По завршувањето на овој предмет студентите ќе можат да ги идентификуваат: глобалните прашања и проблеми од перспектива на различни култури, комуникациската динамика во другите култури, сличностите и разликите меѓу своите вредности и оние на другите култури, како и сличностите и разликите меѓу нивните комуникациски практики и оние од другите култури. Освен тоа, од студентите се очекува да станат посвесни за стереотипите кои ги има во општеството за различните култури и ќе почнат подобро да го разбираат своето место во глобалната заедница. Студентите критички ќе се вклучат во размислувања за својата етничка припадност, полот и родовиот идентитет, класата, верата, националното потекло, возраста и за другите демографски карактеристики како и за нивното влијание врз комуникациските процеси. По завршувањето на предметот Меѓукултурни студии, студентите ќе стекнат и комуникациски вештини за работа во групи преку учество во истражувачки проекти и вештини за презентација на своите истражувачки проекти.

- **Комуникациски вештини**

Преку предметот Комуникациски вештини студентите ќе можат практично да ја применуваат меѓучовечката комуникација. Студентите ќе имаат можност да совладуваат интерперсонални вештини (како перцепција, слушање, вербална и невербална комуникација); јавно говорење (како организација, испорака и основи на пишување јавни говори) и комуникација во мала група (како лидерство, самоувереност и слушање). Предметот е фокусиран и на основните познавања и разбирања за процесите на барање работа, како со писмена така и со усна комуникација, преку задачи како што се: пишување биографија, мотивациско писмо, симулации за интервјуирање итн.

- **Напреден Ексел**

Целта на овој предмет е студентите да стекнат напредни познавања за примената и за можностите понудени од апликацијата микрософт ексел (Microsoft Excel) и воедно да се оспособат за реализирање напредни задачи поврзани со соодветната програма на нивниот факултет.

- **Напредни ИТ-вештини**

Цели на предметната програма се студентите: Да им се овозможи на студентите да стекнат основни познавања и вештини од областа на информатичките науки. Да стекнат теоретски и практични знаења за апликациите на микрософт офис (Microsoft Office) (Windows, Word, PowerPoint, Excel, Access) и да ги применуваат во реалниот живот. Да се оспособат да работат индивидуално или во група на практични проекти.

- **Напреден Ворд**

Целта на овој предмет е студентите да стекнат сознанија за можностите на апликациите микрософт ворд и пауер поинт и да се оспособат самостојно да реализираат проекти и конкретни сложени задачи поврзани со соодветната програма.

- **Гугл апс**

Цели на предметната програма се: Студентите да стекнат напредни познавања и вештини од областа на електронските сервиси (cloud applications); Студентите да стекнат теоретски и практични знаења за апликациите гугл докс (Google Docs) (G-mail, Documents, Spreadsheets, Presentations, Drawings и Forms) и да ги применуваат во реалниот живот; Да се оспособат студентите да работат индивидуално или во група на разни проекти, и тоа онлајн, директно преку веб-прелистувачот.

- **Напреден акцес**

Базите на податоци се идеални алатки за следење на голем обем на податоци, а микрософт акцес е многу популарен и претставува моќно средство кое се користи за дизајнирање и за развивање бази на податоци базирани на виндоус (Windows). Овој предмет е наменет за нови корисници на акцес при што се обработуваат најважните функции потребни за работа со бази на податоци.

- **Десктоп-публикации**

Целта на овој предмет е дизајн и обработка на растер и вектор графика преку водечките програми Adobe Photoshop и Illustrator како и дизајнирање и публикација на комерцијални материјали за печатење со помош на Adobe In Design.

- **Веб-публикации**

Развивање дури и едноставна веб-страница според важечките стандарди бара познавање на Hypertext Markup Language (XHTML) и Cascading Style Sheets (CSS). Повеќето веб-страници користат и слики, во форма на банери, копчиња, логоа, слики или сkenови. Adobe Fireworks е изграден како алатка за да се креира и да се манипулира со слики наменети за веб и да им овозможи на креаторите да ги оптимизираат овие слики, со цел да се намали големината на датотеката. Fireworks, исто така, обезбедува одлична интеграција со Dreamweaver. Оваа серија обезбедува сеопфатен вовед во XHTML, CSS и креирање веб-графика.

- **Албански јазик и култура на пишување**

Предметот Албански јазик со култура на пишување е синтеза на правила и упатства кои се предвидени да ги подобрат вештините на писменото и усното изразување на албански. Подобрувањето на овие вештини, пред сè, се предвидува да се постигне преку запознавање со правописните правила, некои морфолошки норми и норми на синтаксата на албанскиот јазик, кои се потребни за да се постигне правилната употреба на јазикот. Потоа, посебен акцент се става врз мотивирањето на студентите за течен говор, подигање на свеста за употреба на албанскиот чист стандарден јазик. Посебен простор опфаќа и поттикот на волјата за подобрување на процесот на пишување, освестувајќи ги студентите за разликите во видовите на напишаните

текстови, но и за свеста за академски интегритет (плагијатура), не оставајќи го недопрено и опфќањето на специфичната терминологија на различни области кон кои се ориентирани студентите. Предвидено е овие теми да им се понудат на студентите како комбинирани наставни единици, односно како правила, упатства и вежби кои меѓусебно се надополнуваат.

- **Албански јазик за специфични цели**

Предметот има за цел подобрување и усовршување на изразувањето на албански јазик, било да е тоа усмено или писмено. Конкретно предметот има за цел да ги запознае студентите со специфична терминологија, со можностите на нејзината употреба, со најчестите грешки во секјодневниот говор но и за комуницирањето во специфични околности. Студентите ќе се запознаат со условите во кои тие правила функционираат за да можат да ги употребат не само за задачите кои се однесуваат на предметот туку и во нивниот понатамошен професионален ангажман.

- **Академско пишување на англиски јазик**

Целта на овој предмет е студентите да ги развијат академските вештини за пишување на различни начини. На студентите ќе им се овозможи да ги изложуваат своите идеи на јасен, течен и на ефективен начин за да создадат едне напишан текст. Студентските академски вештини ќе се развијат постепено преку вежбите што помагаат во пишувањето, како: пишување различни видови параграфи и есеи. Исто така, студентите ќе се запознаат со правилата за цитирање и парафразирање и ќе разберат што значи плагијат. Повратната информација на едно напишано дело ќе содржи поправање на грешките од самите студенти, поправање на грешките меѓу самите студенти и поправање на грешките од предавачот во однос на содржината, организацијата и на јазичните грешки.

- **Академско пишување на македонски јазик**

По завршувањето на Академско пишување на македонски јазик, од студентите се очекува да постигнат соодветни знаења и напредна комуникација на македонски јазик со посебен акцент на вештините на пишување на македонски јазик. Освен тоа, од студентите се очекува да станат поавтономни во изучувањето на јазикот и да преземат одговорност за своето учење. По завршувањето на предметот Академско пишување на македонски јазик, студентите ќе бидат во можност да ги надградат своите способности за пишување на повеќе нивоа и со тоа да станат посигурни и покомпетентни во пишувањето на македонски јазик и ќе бидат во можност да размислуваат критички на различни теми и сами да донесуваат заклучоци, како и да стекнат способност за одлична писмена и усна комуникација на македонски јазик.

- **Академско пишување на албански јазик**

По завршувањето на секое ниво, од студентите ќе се очекува да можат да пишуваат есеј и научноистражувачка работа според правилата научени за време на предавањата. Конкретно од нив ќе се очекува овие знаења да ги имаат изградено над знаењата за функцијата, градбата и за видовите параграф, начинот на одбирање тема за научноистражувачка работа, собирањето на материјалот, правилата за документирање на изворот итн., па сè до завршниот модел.

- **Германски јазик (ниво 1 до 4)**

Германски јазик (ниво 1 до 4), "По завршувањето на секое ниво, од студентите се очекува да достигнат соодветни знаења според Европската јазична рамка кои се посебно и конкретно одредени според нивото. Освен тоа, од студентите се очекува да станат поавтономни во изучувањето на јазикот и да преземат одговорност за своето учење. По завршувањето на предметите по германски јазик, студентите ќе бидат и во можност да размислуваат критички на различни теми и сами да донесуваат заклучоци врз основа на прочитаните текстови, како и писмено и усно да ги изразуваат своите мислења и ставови.

- **Заштита на животната средина**

Цели на предметната програма се студентите да стекнат знаења за: основните проблеми на животната средина; улогата на човекот како клучен фактор во процесот на загадувањето и заштита на животната средина; влијанието на разните загадувачи на животната средина врз здравјето, професионалната активност и врз организациската способност на факторот човек; создавањето позитивни навики за животната средина како и за подигањето на свеста за потребите за поздрава и почиста средина; меѓународната и националната легислатива како и меѓународните конвенции за животната средина; за меѓународните и националните глобални политики во сферата на животната средина; животната средина како услов за одржлив економски развој; улогата на општеството во процесот на заштита на животната средина; за главните ризици на здравата животна средина; за Националната стратегија за животната средина на Р. Македонија.

- **Професионален развој на кариерата**

Овој предмет се однесува на барањето, добивањето и на задржувањето на работата. Преку него студентите ќе стекнат соодветни работни вештини за потребите на модерните работни места. Специфична задача ќе биде ефективно составување биографија (CV), пишување писмо за интерес/барање, вештини за интервјуирање и за формална комуникација во рамките на канцеларијата (мемос, формални електронски пораки до претпоставените или до клиентите, извештаи). Дополнителни елементи кои ќе ги опфатат се спроведување самоевалуација, управување со интерканцелариски конфликти и барање промоции. Примарен фокус на овој предмет ќе биде вработувањето. Вештините добиени во рамките на овој предмет може да се применуваат во работниот процес.

- **Човекови права и слободи**

Борбата за човекови права започнува со историските напори за да се запознаат со истите. Со текот на времето, корпусот на слободите и правата на човекот и граѓанинот што се инкриминирани со закони или меѓународните договори се шири, но тоа сигурно тоа не е показател дека тие се почитуваат и имплементираат во практиката. Човековите права се до сега се сметало дека преставуваат или се дел од внатрешните работи на државите (според принципот на апсолутниот суверенитет), а само во поново време се стекнаа со насловот на *jus cogens* норми. Студентите преку овој курс ќе се запознаат со развитокот на доктрината за човековите права, видовите и категориите на човековите права и ќе ги проучуваат соодветните документи кои го регулираат тие права. Целта на овој предмет е: да сезапознаат студентите со концептот на меѓународното право за човекови права, спроведување на истите, влијанието во креирањето на националните политики; Тоа ќе ги поттикне студентите да размислуваат критички на односот меѓу меѓународното право и националното право; да ги направи свесни за сегашните меѓународни настани, како тие влијаат врз секојдневниот живот на луѓето во светот; да ги поттикне студентите да се придонесе во областа на изготвување на законите за заштита на човековите права.

- **Англиски јазик за право 1**

Англиски за право 1 и 2 е предмет кои се слуша еден семестар и е наменет за студентите од оваа студиска програма. Програмата е фокусирана на подобрување на владеењето на англискиот јазик во целина, совладување на посебен волабулар од овие области, развој и подобрување на вештините за академско пишување и читање, како и дискусии на написи и текстови од областа на правото. Се користат материјали од разни извори, вклучувајќи и учебници од еминентни издавачи, како и автентични материјали и текстови. Главниот акцент на предметната програма е на користење на стручна терминологија за комуникациски цели кои ќе бидат применливи во развојот на кариерата на студентите.

- **Современи правни системи во светот**

Со изучувањето на предметот Современи правни во светот студентите ќе имаат можност: -Да ги разберат сличностите и разликите меѓу правните традиции во светот, особено оние на континентална Европа и англо-саксонската (Common law). -Да ги идентификуваат изворите на правото (закони, судската практика, правната наука) на одредени правни системи во светот. - Да ги споредуваат различните решенија во рамките на најважните правни системи во светот. -Да ги применуваат компаративните методи кои овозможуваат идентификација на основните карактеристики на главните правни системи.

- **Право на интелектуална сопственост**

Со изучување на предметната програма студентите ќе стекнат знаења за основите на правото на интелектуална сопственост, видовите права и титуларите на правата. Студентите преку едукацијата ќе треба да стекнат знаења како да ги разликуваат творците (автор, пронаоѓач, креатор) од носителите на правата (физички и правни лица), но и да осознаат кои права им припаѓаат (морални, материјални и други). Стекнувајќи знаења за правата што им припаѓаат на носителите, студентите ќе стекнат практични знаења како се врши прометот на правата од интелектуална сопственост (ПИС), притоа ќе сфатат колкаво е значењето, но и економската вредност на овие права во светот и кај нас. Посебно ќе добијат информации за тоа како се пренесуваат правата, односно за договорите за пренос на ПИС - договорот за лиценца, цесија, франшизинг, трансфер на технологии, договор за нарачка на авторско дело, договор за авторско дело од работен однос и сл. Како резултат на добиените знаења студентите ќе се оспособат да ги препознаваат секојдневните повреди на ПИС (пиратерија и фалсификување). Како логична завршница на овој предмет студентите ќе стекнат знаења за заштитата на овие права. By studying the course program students will gain knowledge on the basics of intellectual property law and the types of rights and holders of rights. Students through lectures will gain the necessary knowledge to distinguish artists (author, inventor, creator) from holders of the rights (individuals and legal entities), but also to learn which rights belong to them (moral, material, etc.).

- **Нотарско право**

Цел на предметната програма по нотарско право е: -Да се оспособат студентите самостојно да ги идентификуваат и критички да ги анализираат основните поими и институти на нотарското право. -Да развива вештини за примена на стекнатите знаења во практиката во врска со вршењето на одделните нотарски работи. -Самостојно да ги истражуваат институти на нотарското право од теориски аспект, начините на нивно нормативно обликување и конкретизација и примената во практиката. -Да преземаат одделни дејствија од процесот на вршење на одделни нотарски работи.

- **Алтернативно решавање спорови**

Цели на предметната програма: Прашањето за мирно решавање на спорови е старо како и спорите кои постојат со векови меѓу двете земји. Првите обиди за универзално решавање на овие прашања се направени на крајот на минатиот век - првата Конвенција за мирно решавање спорови - Хашката конвенција за мирно решавање на спорови. Генералното собрание на Лигата на нации усвои општ акт од 1929 година за мирно решавање на меѓународните спорови, што Генералното собрание на ОН во 1949 година го потврди. Регионалните организации на речиси секој континент ги утврдуваат и ги развиваат своите системи за мирно решавање спорови. Сепак, сè уште многу спорови остануваат нерешени, а во последниве неколку години сме сведоци на најрадикалните обиди за решавање на спорите со употреба на сила - најчесто надвор од Обединетите нации и од одредбите на Повелбата на Организацијата што се состои од мирно решавање спорови. Првата конвенција за мирно решавање спорови беше усвоена на мировната конференција во Хаг во 1899 година, иако ниту првата ниту втората Хашка конференција во 1907 година не успеа да ги постават како задолжителни правилата за мирно решавање спорови. Некои автори на меѓународните спорови ги делат на правни и политички. Поаѓајќи од овие позиции, правни спорови се оние спорови кои произлегуваат од постапката на законодавната, судската и извршната власт на државата, нејзините вооружени сили или поединци кои живеат на нејзината територија, додека политичките спорови оние кои се резултат на спротивставените политички интереси. Се разбира, тоа е за сите во теоријата, а во практиката многу тешко се разликуваат овие случаи, или се означени како правни или политички. Секој политички спор има правна страна, како што секој правен случај има политичка суштина.

- **Земјишно-книжно право**

Наставната програма по овој предмет има за цел: - Студентите да стекнат теоретски и практични познавања од областа на запишувањето на правата на недвижностите, како многу значајна и актуелна сфера во правниот систем на Р. Македонија. - Студентите да ја совладаат техниката на правилна примена на законските прописи (читање и толкување на законските норми) од областа на запишувањето на правата на недвижностите. - Запознавање со уписите на правата на недвижностите што постојат во Република Македонија, а кои имаат конститутивно дејство. - Запознавање со компаративното право од оваа област на земјите од соседството, на земјите членки на Европската унија, како и на англосаксонското право.

- **Потрошувачко право**

Целта на предметот е да се оспособат студентите самостојно да можат да ги согледаат односите меѓу потрошувачите и трговците и да го разберат значењето на интервенцијата на државата во создавањето и постојниот развој на обврските за заштита на потрошувачите. Друга цел на предметот е студентите да го разберат влијанието на европското право и на невладините организации во развојот на законодавството за заштита на потрошувачите и да се развие кај студентите практичен пристап во изнаоѓањето решенија за повреда на правата на потрошувачите.

- **Банкарско право**

Целта на предметот е запознавање на студентите со двете клучни области на банкарското право, банкарското статусно и банкарското договорно право. Целта на предметот е да се објаснат основните прашања за банките и банкарските услуги; понатаму изучување и анализирање на правната регулатива што се однесува до овие институции; развојот и тенденциите на банкарството; стандардите и критериумите на банкарскиот систем. Преку овој предмет, студентите ќе стекнат специјализирано знаење од областа на банкарството.

- **Право на осигурување**

Осигурувањето е една од многу важните економски и правни институции кои постеле и се развивале во сите општествено-економски системи. Предметот дава информации и им овозможува на студентите стекнување знаења за институтот на осигурувањето.

- **Систем на социјална заштита на малолетните деца**

Заштитата и правата на децата, како и на правата и обврските на родителите за планирање на семејството и на државата и единиците на локалната самоуправа за водење хумана популациона политика.

- **Граѓанско-правна одговорност за причинување штета**

Главни цели на наставната програма се: - Да ги поттикне студентите критички да ја анализираат примената на правилата за надомест на штета. - Да развие кај студентите практичен пристап во изнаоѓањето решенија за уредување на практични случаи на облигациони односи што настануваат со причинување штета. - Да придонесе студентите да го разберат влијанието на развојот на економијата врз развојот на отштетното право. - Да демонстрираат вештини на решавање конкретни случаи на причинување штета и нејзин надомест.

- **Социологија на право**

Цели на предметната програма: - Да идентификуваат информации и знаења за општествената мисла и правото. - Да ги разбираат основните социолошки и правни концепти. - Да демонстрираат препознавање социолози, правници, концепти, термини, настани, појави. - Да резонираат, да ги применуваат основните социолошки правци кои се бават со правото. - Да разбираат што е раслојување, моќ, структура на општеството, правото, правната држава, моралните и правни норми. - Да се способни за социолошка дебата на правото и основна анализа на поимите и појавите. - Да читаат и да расправаат за општествената функција на правото. - Да ги критикуваат и општествените противречности. - Да ги вреднуваат општествените девијантни појави. - Да дебатираат, да пишуваат текстови за општествените услови во кои се имплементира правото. - Да работат во мали групи. - Да презентираат текстови за општествената нееднаквост и социјалната правда.

- **Туристичко право**

Цели на предметната програма: Стекнување со продалбочени знаења од областа на правната регулација на туризмот. Главниот аспект се става на запознавање на повисоко ниво на правните правила со кои се регулираат туристичката дејност и начинот на уредување на односите меѓу субјектите кои учествуваат во туристичката дејност. По успешното завршување на предметната програма студентите ќе бидат во можност да покажат детални познавања за клучните правни институти присутни во правната регулатива за туризмот, како и да покажат способност за нивна практична анализа и успешна апликација во секојдневното работење при практикувањето на туристичките активности.

- **Борба против корупција**

Цели на предметната програма: Стекнување знаења за дефиницијата на корупцијата, појавните облици и форми на корупцијата, неговите криминолошки карактеристики, но и казнено-правните аспекти на овој криминалитет во однос на својствата на сторителите и висината на противправно стекнатата имотна корист. Исто така, студентите стекнуваат знаење за меѓународните инструменти и конвенции за борба против корупција како и за превенцијата од овој вид криминалитет.

- **Медицинско казнено право**

Медицинското казнено право претставува посебна област во рамките на медицинското право како посебна правна гранка воопшто, и посебна казненоправна дисциплина. Науката на медицинското казнено право се состои од општ и од посебен дел. Во рамките на општиот дел се изучува системот на медицинското право, изворите, методите, неговото место во општествениот и научниот систем, казненоправната заштита на правата на пациентите итн. Посебните прашања, правните аспекти на различните видови медицински интервенции се предмет на посебниот дел на оваа наука. Такви се: давањето медицинска помош, евтаназијата, абортусот, медицинските вештачења, психијатриската помош, трансплантацијата, лекарските грешки, репродуктивните технологии, клонирањето, генетските манипулации итн. Во рамките на медицинското казнено право спаѓа и материјата на статусот, правата и начинот на постапување со душевно болните лица и генерално, третманот на непресметливите лица, мерките на безбедност, заштитата на физичкиот и менталниот интегритет, заштитата на правото на живот, исклучувањето на противправноста кај лекарските интервенции и сл.

- **Политичките партии и изборните системи**

Предметната програма има за цел студентите да стекнат знаења за политичките партии и изборните модели како и за нивното функционирање во реалниот политички живот во Република Македонија и во ЕУ. Посебен осврт ќе има за изборниот систем на РМ, состојбите и перспективите, односно изградувањето на потребниот модел кој одговара на приликите на РМ.

- **Дипломатско и конзуларно право**

Целта на предметот е запознавање со основните институти на меѓународното дипломатско и конзуларно право преку покривање на сите аспекти на воспоставувањето, одржувањето и на окончувањето (прекинувањето/престанувањето) на дипломатските и конзуларните односи на билатерално и на мултилатерално ниво, во постојан (седентарен) и во привремен (ад хок) облик, односно, инсталирањето, функционирањето и терминирањето на дипломатските, специјалните и конзуларните мисии (билатерала), т.е. мисиите на меѓународните организации и постојаните мисии кај меѓународните организации (мултилатерала).

- **Малолетничка деликвенција**

Криминалитетот како негативна и опасна појава за општеството се манифестира во разни форми преку целата човечка историска развиеност. Малолетниците во казненото право секогаш биле третирани поразлично од возрастните лица, и нивната законска позиција секогаш има еволуирано на нивна корист. Малолетниците деликвенти се во тесна врска и со другите социопатолошки појави, како: наркоманија, алкохолизам и проституција, појави кои денес се шират речиси во секоја земја на светот и се присутни во Македонија. Затоа, основната цел за третирање за оваа програма е: да се откријат и да се евидентираат новите форми на оваа криминална појава, да се објаснат причините на нивното присуство и да се предложат мерки за превенција и нивно казнување. Студентите преку овој предмет ќе стекнат знаење за малолетничката деликвенција и нејзините форми на манифестирање, исто така ќе се обработи и Законот за правата на малолетниците од Република Македонија.

- **Семејно насилство**

Истражувањето на семејното насилство како посебен феномен има посебна научна димензија. Осврнувајќи се на различните категории на семејното насилство, овој предмет го оспособува идниот правник за градење јасна слика за овој феномен кој е присутен во секое општество и е еден од најдлабоките проблеми на современото општество. Преку тоа студентот се оспособува за детектирање на проблемите од оваа област и наоѓа решенија од националното законодавство, за изнаоѓање на различните реченија и за примена на најсоодветното. Преку овој предмет студентот ќе има можност да дознае повеќе за видовите и категориите на семејното насилство, како тоа се инкриминира во националното законодавство и меѓународните конвенции и каква помош е предвидена за жртвата на ваквото насилство.

- **Организиран криминал**

Организираниот криминал, како нов научен предмет има за цел проучување на формите, причините и мерките за спречување на борбата против организираниот криминал. Целта на оваа програма е студентите да стекнат знаења за теориите за организираниот криминал, криминалните организации и облиците на манифестација на овој феномен. Покрај проучувањето на факторите кои овозможуваат појавување на организираниот криминал, истражувачите на оваа тема треба да ги изучуваат и мерките за борба и за спречување на организираниот криминал.

- **Локална самоуправа**

Цели на предметот: - Стекнување сознанија за поимите, појавите и за институтите на локалната самоуправа во РМ, во регионот како и во државите членки на ЕУ и во светот. - Стекнување конкретни сознанија за локалната самоуправа како наука и правна гранка, вклучувајќи ја тука и споредбената анализа на состојбата и перспективите во регионални и во европски рамки. - Преку овој модул студентите ќе се оспособат за основните теоретски и практични сознанија за организацијата, делокругот, надлежностите, изворите за финансирање на локалната самоуправа како и за односот со централните институции на власта. - Поттикнување на критичкото мислење кај студентите за основните проблеми на локалната самоуправа во РМ и во рамките на ЕУ, при што ќе се води сметка за Европската повелба за локална самоуправа. - Во рамките на предметот ќе се обработува материјата од споредбен и од национален аспект, од причина што во услови на глобализацијата, локалната самоуправа не може да се разбере, ако се разгледува исклучиво во национални рамки. - Во план-програната се вклучени: Уставот на РМ, Законот за локална самоуправа, Законот за територијална организација, како и статутите и одлуките на општините. - На крајот на курсотпредметот, студентите ќе бидат во можност да ги направат основните и супстанцијалните разлики помеѓу институциите на локалната самоуправа, нивната меѓусебна поврзаност и нивното практично функционирање и да ги направат потребните теоретски и практични разлики на поимите, појавите и институтите на локалната самоуправа. - Да ги објаснуваат и да ги анализираат разните процеси и трендови на локалната самоуправа во РМ, регионот, ЕУ и во светот.

- **Англиски јазик за право 2**

Англиски за право 1 и 2 е предмет кои се слуша еден семестар и е наменет за студентите од оваа студиска програма. Програмата е фокусирана на подобрување на владеењето на англискиот јазик во целина, совладување на посебен волабулар од овие области, развој и подобрување на вештините за академско пишување и читање, како и дискусии на написи и текстови од областа на правото. Се користат материјали од разни извори, вклучувајќи и учебници од еминентни издавачи, како и автентични материјали и текстови. Главниот акцент на предметната програма е на користење на стручна терминологија за комуникациски цели кои ќе бидат применливи во развојот на кариерата на студентите.

